



Universitätsbibliothek Paderborn

**D]rectoriu[m] co[n]=||cubinarioru[m] saluberrimu[m] quo
|| queda[m] stupe[n]da et quasi i[n]audita || pericula
q[ua...] apertissime resoluu[n]tur nedu[m] clericis aut
etia[m] laicis hoc || crimine ...**

Arnoldus <de Tongern>

Agrippine, 1509

VD16 A 3769

Conclusio Prima. Jnduce[n]s [con]cubinariu[m] notoriu[m] scienter ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-34663

Foliū

partē eligere oportet. sequitur quod inidoneus necario debet iudicari et inducens de precepto sibi et ipsi prouidendo ad hoc tenetur. Aliis per regulam in principio in prima delusione periculo peccati mortalis se exponit. Sicut ergo episcopus concubinariū notorium videns profiteri propterea non potest salua conscientia eundem ad ordines promouere. ut per superius dicta patet. sed propter perseuerantiā cohabitatiōis cuius oppositū per abiectionē concubine non potest debet eundem adhuc non contritum presumere. Ita in proposito agendū. Cuius adhuc alia ratio potest assignari. quod infamia facti qua laborat concubinariū. ut patet. iiii. q. p. c. p. non tollit nisi per contrariū factū. ut notat per Panor. in. c. diligenti. de simo. per partem. cularē autē confessionē hec diffamia non tollitur. licet utriusque ex hac confessione dubiū de reuersione eius causetur. hoc tamen ut iam dictū est in deteriorē partē interpretari debet a volente sacerdotem ad celebrandum inducere. Quibus presuppositis sequuntur conclusiones

Conclusio Prima. Inducēs concubinariū notoriū scienter ad celebrandū peccat grauiter et absolute videt peccatū mortale. Ista conclusio probatur. primo auctoritate doctorum et ecclesie. Secundo ratione. Auctoritate doctorum sanctorum patet primo. de eā gloriosissimus Hieronymus in libro de obitu eius. Deu domine quid dicā quot hodie sacerdotes te comedūt in altari ut carnes pecudum immo prius nocte actu fruuntur turpissimo. et te mane masticando comedūt. Ubi domine latitas. dormis ne. an vigilas vere si velles hoc sacrificiū et mendax fieres et peccatorum socius. Tertio domine si tibi placet equitas. hoc sane impediendū est sacrificiū ne fiat. quicquid sacrificiū in se bonū sit nec possit violari malis sacerdotibus. quod malicia non diuincat sacrificiū. sed sit ad sacerdotis perniciū et damnationem. Et sequitur ibidem ad oppositū. imo et verissime dicā quod vitā sacerdotis cognoscit et eū per se celebrare facit sit in eiusdem peccato conscius necnon et pene particeps. hec ille. Si dicas ut quidā cuidā predicanti hanc auctoritatem obiecit. et arguitur infra. nono argumento. quod verba Hieronymi reuerēter sunt exponenda. scilicet qui vitā sacerdotis agnoscit. id est si constat quod perseuerat in peccato concubinariū aut alio mortali. iam nemo potest scire ipsum perseuerare. Respondetur Hieronymus hoc dicendo presupponit quod possibile est eū sciri in peccato. ergo maxime notorius. de quo ad oppositū scitur malus. Quō autē sciat malus partim supra secundo notabili. tactū est. et dicetur infra in hac conclusione. ¶ Secundo probatur auctoritate beati Thome. qui apte in quodlibeto. xi. vbi supra dicitur tales mortaliter peccare. mouēta enim questione de concubinario vitādo. dicitur si constaret mihi sacerdotem esse in peccato mortali et inducerē eū ad celebrā

dū. peccatē mortālī. 7 hoc est s̄m ius naturale. q̄ est puocare eū ad mortale. Ius autē postiuū addit plus in penā fornicarij 7c. hec ille Ibi clare p̄supponit de notorio ꝛubinario. cū d̄t Jus postiuum plus addit in penā fornicarij q̄d sciat in mortali. 7 nō possit induci ¶ Tercio p̄bat. d̄t b̄t̄s Vincētius doctor in sermone sc̄do d̄n̄i ce tertie. post octauas pasche. vbi inuenies inq̄t mō sacerdotē q̄ trīginta dieb̄ ꝛtinuis sit parat⁹ ad celebrādū 7c. s̄m vitaz quā mō tenēt clerici comedendo. bibēdo. trufando. 7 loquēdo de mulieribus forte faciūt quolibet die trīginta pctā mortalia. Et seq̄tur ad ꝓpositum. 7 celebrabit talis in d̄anatoez aie sue. 7 illi⁹ q̄ facit illū celebrare. hec ille. Seq̄tur ḡ q̄ q̄ ꝛubinariū in pctō ꝓseueratē notorie facit celebrare peccet ¶ Quarto p̄bat ꝓsummissas. Et ꝓmo d̄t Antonin⁹ tertia ꝓte summe. ti. xliij. c. xij. §. iij. q̄ s̄m b. Tho. d̄z q̄s cauerē ne iudicat eū quē certitudinalr̄ scit eē malū ad executōem officioꝝ ne sit occasio peccati illi⁹. vt q̄ notori⁹ dicat missas q̄ als non eēt celebratur⁹. 7 h̄mōi. hec ille. Sc̄do idē vult Angel⁹ in summa sua. ti. clerici⁹. viij. nedū de ꝛubinario. s̄z etiā de oīb̄ in crimine iacētib̄. vbi q̄rit an abstinēdū sit a clericis in crimine iacētib̄ quo ad sacramentoz receptōem. Tercio s̄m mō euidenter idē ꝓz in summa ꝓyfanella titu. ꝓfessor. ij. §. iij. Et ꝓfirmat etiā istud ꝓ Guilhelmū par̄bisiētem in de sacris. q̄ s̄ba ꝓdicta Gregorij in pastorali assumēs d̄t q̄ inder ꝓuocat nedū ꝓtra eū q̄ maiestātē iudicis nō veret temere intercedere. s̄z etiā ꝓtra eū q̄ talē ad intercedēdum sciēt̄r mittere ꝓstmit. Insup idē tenet Gabriel vbi supra. lectōe. lvij. dicēs. Qui sciēt̄r malū sacerdotē in sua malicia durātē ad celebrādum induceret haud dubiū grauiter peccaret. ¶ Quinto ꝓncipalr̄. auctoritate ecclie p̄bat etiā. d̄t em̄ decretal in. c. si. de tēpo. or. q̄ in crimine iacētes monēdi s̄z. 7 sub interminatōe diuini iudicij obrestādi. vt in testimōniū sue d̄anatois in susceptis etiā ordinib̄ nō ministrēt. hec ibi. Seq̄t ḡ a ꝓtrario sensu q̄ a nemine monēdi sunt seu iducēdi. videlz q̄ ministrēt sub eadē d̄anatois pena. Cōstat autē ꝛubinariū notoriū in crimine iacere. vñ exq̄ text⁹ intelligit ver⁹ de occulto. multo magis verificat de notorio Itē eodē ꝓcepto q̄ ab ecclia ꝓcipit ꝓciso ne ingerat se diuinis. ꝓcipit 7 cuilibet ne sibi cōicet. d̄t Durād⁹ in q̄rto. di. v. Ita a s̄m hic arguit. cū ip̄a celebratio. vt itaz dictū est ip̄i ꝛubinario ꝓ eccliam ꝓhibet. etiā ꝓ eccliam ꝓhibet. ne q̄s ei in h̄ cōicet ip̄m ad celebrādū iducēdo. Istud ꝓfirmat a s̄m ex lege scripture. ꝓhibita em̄ fornicatōe. ꝓhibet iductio ad eadē 7 allicieria. vt puta oscula. tact⁹. munuscula. 7 h̄mōi. etiā sub pena pcti mortāl. vt d̄t b. tho. 2⁹ 2⁹. q. cliij. Accessoriū ei seq̄t inū ꝓncipale. ita i ꝓposito

Foliū

¶ Secūdo pbatur rōne. Prima rō sumit̄ ex s̄bis. be. Tho. ubi s̄
pra videt̄. Quicūq; p̄stat sacerdotē esse in mortali z inducit eūdez
ad celebrādū peccat mortāl̄. sed inducētī p̄dicto p̄stat notoriū con
cubinariū humano mō esse i mortali. als em̄ notorius nō diceret̄. q̄
sequit̄ q̄ inducens eū ad celebrādū peccat mortāl̄. Si dicas vt
multi. q̄n voco aut induco p̄cubinariū ad celebrādū nō video eum
actu peccantē. q̄no ergo eū absq; p̄ctō potero p̄ctōrez in mortali in
dicare. R̄ndet̄. q̄uis de mortali p̄ctō p̄cubinariū nō habet̄ noti
tia z certitudo euidentie seu demonstratōis. habet̄ t̄m q̄ sit in mortali
certitudo moralis desup que p̄cedit ex p̄babilib; diecturis grossis
et figuratib; fm p̄hm. vñ talis vt hic in materia morali sufficit. Nec
sic pp̄rie iudicat̄ in mortali. sed vt supra patuit. timef̄ ex p̄sumptōe
in eodē. Ponat̄ ergo casus vt Apl̄s. p̄. ad Corinth̄. v. q̄ q̄s nō ve
beret comedere cū fornicarijs manifest̄. Aut q̄ supueniēs ad mēlaz
p̄cubinarij comedēt̄ nō potuit nec debuit eū p̄ tūc p̄sumere crimio
sum p̄babil̄. Aut potuit. si nō ergo potuiss̄ secū comedere p̄tra p̄
ceptū z doctrinā apostoli. Si potuit eū p̄babil̄ p̄sumere crimino
sum. vt sc̄z fm Liram ibidē p̄funderetur z emēdaret̄. sic habet̄ p̄po
sitū. sc̄z q̄ poss̄ q̄s p̄babil̄ ex euidentib; signis aliū p̄babil̄ in pec
cato p̄sumere. saltē ex p̄suppōne. vt supra dictū est. z eūdz in morta
li timere. Quo mō als b̄t̄is Joannes bap. a p̄ctō temerarij iudicij
potuit excusari dū Herodē de crimine nō p̄terito t̄m. sed etiā de pre
senti arguit solū hoc sciēs p̄ signa p̄bilis. v̄puta p̄ diffamā. coha
bitatōem. z alia. Et s̄lī mō poss̄ applicari de notorio usurario quē
ecclia p̄cepit arceri a p̄munionē altaris. z eius oblatōes nō esse re
cipiēdas. vt p̄z in. c. qz in oib; de usuris. Si est̄ nesciret̄ quis mora
li certitudine in mortali p̄ctō. t̄lic doctores. vt b̄t̄is Tho. Albertus
Bonanētura Alexāder z alij supponerēt falsum. q̄n dicūt q̄ illi q̄
scitur in manifesto p̄ctō mortali debet renegari p̄munionē. ¶ Secūda
rō ex eodē fundamētō. z est̄ ip̄ius Angeli. Predictus inducēs indu
cit p̄cubinariū ad mortale p̄ctm̄. dāns ei ad hoc efficacē occasionē
ergo mortāl̄ peccat. Antecedēs p̄z. qz p̄cubinarius ad celebratōnem
ad quā inducit̄ sp̄ mortāl̄ peccat. p̄ ca. si. supra allegatū. z p̄mo pe
riculo patuit. Et d̄t Bonanētura in q̄rto. dis. xij. q̄ p̄cubinarij nō
sunt digni celebrare. z q̄n celebrant nō sunt digni p̄ficere. z q̄n p̄fici
unt nō sunt digni sumere. hec ille. Si dicas. ego v̄tor malicia cō
cubinarij in bonū solū ministrādo sibi p̄ accūs materiā peccandi
R̄ndet̄ p̄ eūdz b̄. Tho. vt infra ad sextuz argumentū declaraf̄. q̄uis
in casu vt ibidē ponit̄ hoc liceat dū quis v̄tut̄ malicia alterius in
bonū. hoc t̄m solū fit in necessitate ad redimendū veritatē z non

prebet volutarie materia pccati. scz vt act^o pccati iunctus fiat. In casu
aut nro nec e^o necessitas legitima vt patebit. nec inuite vexatio redi/
mit. sz act^o celebratiois pccubinario de merito? volutarie in eo cau/
sat. id^o secus. qre peccat vt etia in scda clusione patebit. Un pz cui/
denter si liceret sic vti malicia pccubinarij in sacramentoz ministratoe
absqz pccato. tuc etia pastor possz ei^o malicia vti i bonu z pmittere sibi
absqz pccato cura aiay qd^o pstat illicitu ee. put supius. q. j. pbat. qz in
casu nro tal^o vsus illicite^o phibet. ¶ Tertia ro. In morali materia si/
cut ad pns ee pstat vbi de pccato mortali qris aut piculo ei^o si dimite/
ritur certu. z incertu agat. mortali peccat vt p maximā sup in alia
pma clusione patuit. q maria cu in dubio vera sit. qtomag^o h in
casu nro amplior certitudo q dubitatio habet de h q pccubinaris
no sit idone^o z tñ inducat. sz pdict^o inducēs agit hmoi. qz si no eū
induceret nec sibi nec alteri piculu pccati imineret. qd tñ ipm inducē/
do ptingit. q seqt q mortali iducēdo peccat. Et dixit qda solēnis q
inducēs notoriu pccubinariu ad ministradu sacramta sine necitate.
gu^o ipis peccat z i malicia eū excedit qn als notori^o no fuisset factur^o
Cōclusio Scda. Curat^o aut rector ecclie cuiuscunqz pccu/
binariu notoriu ad celebradu no dz admittere
nec sibi reqsita ad h ministrare. Nec scda pcclo seqt pma. z pt p eadē
media vera pbari. qz ad idē gen^o moris reducunt admittere pccubi/
nariu ad celebradu z eundē ad h inducere. ppter tñ nonillos ad/
huc vera varijs ostēdit medijs. Tum ex pre occasionis z sensus in
pccati pccubinarij. Tu etia pcpue ex pre scandali qd curat^o in h effi/
caciter causat. Prima ro. qcuqz no phibet mortale in primo dū pt
et casus se offert. sz poti^o volutarie coopat peccat mortali. sz curat^o
seu rector admittēs celebratuz pccubinariu in ecclia sua aut sibi ad
h reqsita amministrans agit hmoi. q. Maior e nota. obuiat em pcep/
to correctois fraterne de pccato mortali pmittēdo. Et ostēdit ex b. th o.
in de pfectoe christiane religionis p Nicolau dincelspiel. qz eodez
pcepto q pcpit qd diligere primu. pcpit pccariu malu vt e mortale
ab eo remouere seu ipedire. sicut videns incedentē aliquē p viā cre/
dens q in ea statim incidere piculu mortis peccaret. nisi retraheret
eū. Minor pz. qz curat^o mortale qd pccubinari^o p. c. si. vbi supra
pmittit p admissionē seu reqsitorz amministratoem no ipedit. sz ad h
poti^o puocat eū tñ libere in ecclia sua h ipedire posset. Cōfirmat
hec ro. si em sano petēt cōicare publice. no tñ in festo pasche pastor
tenet sibi eucharistiā denegare qn scit eū etia in occulto pccato ppter h
fm Petz de pa. in. iij. dis. ix. qz tenet primū a pccato phibere. mltō for/
tius curat^o eadē rōne pccubinariu exntem in notorio patentē celebra.